

פסח מילין / די נמאס לשתוק!

די נמאס לשתק
אני חיב להתחיל לצעק
אבל תלמדו אותי לצעק
מעודי לא צעקתי
אז עכשיו אני מתחיל
לצעק בשתיקה
גם שתיקה היא צעקה

ו' בתמוז תשס"ט 28.6.2009

מתוך הכל פתוח, ספרי 'עתון 77'

"בחיים, בתמימות, ובאומץ"

בשבועות האחרונים התוודענו כולנו למאבק יוצא דופן שמתחולל ברגעים אלה ממש במדינה, מאבק שסוחף את העם כולו. המטרה של מאבק זה היא לשנות את תנאי המחיה בישראל ולהבטיח לדור העתיד את האפשרות לחיות בכבוד, זכות בסיסית שנדמה כי אינה מתאפשרת במצבה הנוכחי של מדינת ישראל.

אני בת שש-עשרה. לכאורה, העובדה שאני לוקחת חלק במחאה ואף מתנדבת לתת את חוות דעתי עליה היא תמוהה למדי. אחרי הכל, אינני בעלת ניסיון חיים רב או הבנה מקיפה בכל הקשור להתנהלות פוליטית וכלכלית. למען האמת, אני גם לא אישיות אקטיביסטית במיוחד. אמנם יש לי את היכולת להבחין בין טוב ורע ולזהות עוולות ומקרים של חוסר צדק, ובסביבה הקרובה (בית הספר, חברים, משפחה) אני אכן פועלת כדי למנוע אותם, או לפחות מנהלת דיונים קדחתניים בנושא. אולם בסופו של דבר, אני עסוקה בעיקר בהתבגרות שלי ודי אדישה לכל דבר שאינו מתרחש בתא הפרטי שלי.

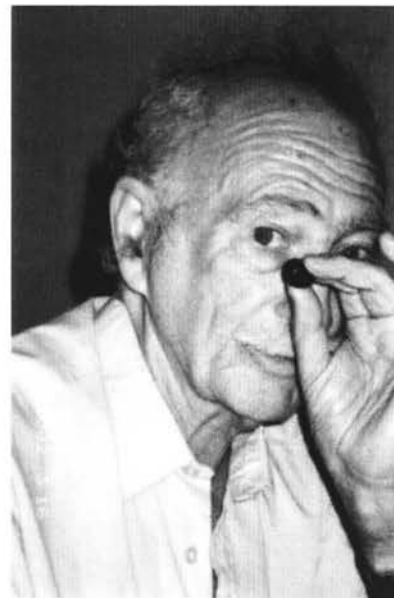
אדישות זו אינה נחלת הפרטית. נדמה כי בעולם המוטרף הזה ובמדינה הספציפית שלנו, בה מתרחשת זוועה כזו או אחרת כל שני וחמישי, האדישות היא תנאי הכרחי לקיום חיים נורמליים. זוהי אחת הדרכים שבהן אנו מגינים על עצמנו מפני הרעות החולות של העולם, ובעיקר מן הידיעה שלעולם לא נצליח לטפל בכולן. אולם האדישות יכולה להוות מכשול מסוים להשגת שינויים חברתיים, המצריכים שיתוף פעולה מצד הציבור. כך, רבים מהניסיונות לשינוי חברתי שנעשו כאן בשנים האחרונות, דוכאו מהר מאוד. והאירוניה היא שהם דוכאו לא על ידי הגוף שנגדו כווננו המחאות, אלא על ידי אלו שלמענם ולמען עתידם קמו המחאות הללו: האזרחים, שסירבו לשתף פעולה ואף יצאו

בקיץ שעבר הלך לעולמו פסח מילין, המשורר והעורך. היו שכינו את פסח "איש השיר והנקודה", זאת, על שום היותו משורר שגם הפליא לנקד, ועל שחלק את היכולת הזאת, ההולכת ונעלמת, בנדיבות אין קץ. מלאכת קודש כמעט.

למעלה מ-13 ספרי שירה הותיר פסח מאחוריו. ספריו האחרונים היו: לא בניתי חומה (כרמל, 2006) והכל פתוח (ספרי 'עתון 77' בשיתוף עם 'ספרא', 2010), שהיה ספרו האחרון. שמות הספרים מאפיינים את מי שהיה - צנוע, אופטימי, תאב חיים ופתוח.

תמיד סבבו משוררים את פסח. רבים מהם צעירים, חלקם צעירים מאוד. והוא עודד, תמך, הציע. ברוח הדברים של הימים האלה, אפשר לומר שפסח תיווך בין משוררים צעירים ומצא לשירתם קורת גג, ללא תמורה, אלא לשמה בלבד.

את השירים הרואים בזאת אור (עמ' 22-40), הניח פסח על שולחנו בקיץ האחרון. סדורים ומנוקדים, כמו תמיד, למופת. חשוב היה לו מאוד שיצאו לאור, ובשיחות האחרונות בינינו, היה שואל, בעדינות, ומה עם השירים? לצערנו, פסח לא זכה לראותם בדפוס, ולשמחתנו, הם אכן רואים אור בסופו של דבר. יהי זכרו ברוך.

צילמה: קטיה שורצמן

ועוד כמה מילים על הגליון הזה

החודש האחרון היה מן הסוערים שידעה המדינה, בפרץ מפתיע של מחאה והפגנות, שהחל בכמה אוהלים בשדרות רוטשילד. נכון לעכשיו עומדים על תלם מאות אוהלים בכל הארץ, ומדי שבוע מתקיימות עשרות הפגנות. מעמד הביניים האמורפי, השקט, הכמעט לא קיים לכאורה, קם על רגליו והצטרף למחאה שהחלו בה כמה צעירים שמחו תחילה כנגד מצוקת הדיור, מחאה שהלכה והתרחבה. אין טעם שנכביר מילים כאן, וכבר נכתב רבות ונכבדות על המחאה הצעירה, הצודקת, הלא אלימה, המעוררת תקווה. מישוה בוודאי כתב על כך כעת - דברי שירה. מאמר. סיפור.

את הגליון פותחת רשימתה של נערה בת שש-עשרה על 'מחאת האוהלים', לא יכולנו לומר את הדברים טוב ממנה.

באותו עניין נוגע עמוס לויתן בכמה נקודות בפתח מדורו, ואת הגליון מלווים תצלומיהם של ראובן גבירץ ושל מיכאל בסר.

שתי שיחות עם משוררים, מרדכי גלדמן ואלחנן ניר - משורר צעיר ומשורר בשל, מלוות את 'האנתולוגיה הצעירה' של פסח מילין, יחד עם מאמר נרחב על המשוררת רחל חלפי. מבחר גדול של שירים מוגש בחוברת זאת, היתוך של בשלות ושל התחלות צעירות.

קריאה נעימה.

מיכאל בסר, עמית ישראלי-גלעד